

Røde Kors Oslo

Røde Kors-telefonen om tvangsekteskap og kjønnslemlestelse

815 55 201

Årsrapport 2010

INNHold

1. INNLEDNING.....	3
2. RØDE KORS - TELEFONEN OM TVANGSEKTESKAP OG KJØNNSLEMLESTELSE.....	3
2.1 KORT HISTORIKK	3
2.2 PROSJEKTETS RAMMEVERK	3
3. ÅRET 2010	4
3.1 STATISTIKK	4
3.1.1 Antall henvendelser	4
3.1.2 Informasjonsformidling/foredrag	5
3.1.3 Oppfølgingssak og Råd/veiledning til enkeltperson:	6
3.1.4 Kjønnssfordeling	6
3.1.5 Aldersfordeling	7
3.1.6 Landbakgrunn	7
3.1.7 Årsak til henvendelse	7
3.1.8 Hvilken statistikk fører vi ikke?	9
3.2 HVA FORTELLER DE SOM KONTAKTER OSS?	9
3.2.1 Eksempler på henvendelser vedrørende tvangsekteskap og kjønnslemlestelse:	9
3.3 FAMILIEARBEID	10
3.3.1 Eksempler på saker vi har gjort familiearbeid i	11
3.4. DE FRIVILLIGE.....	12
3.5 ARRANGEMENT VEDRØRENDE KJØNNSLEMLESTELSE	13
3.6 UTFORDRINGER	14
3.6.1 Henvendelser før sommerferien	14
3.6.2 Forlovelse av mindreårige barn	14
3.6.3 "Sett" av hjelpeapparatet.....	14
4. OPPSUMMERING	14

1. Innledning

Tvangsekteskap og kjønnslemlestelse er forbudt ved norsk lov og krenker grunnleggende menneskerettigheter. I henhold til norsk lov har alle individer rett til selv å bestemme hvem de skal gifte seg med og bestemme over egen kropp og seksualitet. Vi ved Røde Kors - telefonen om tvangsekteskap og kjønnslemlestelse, heretter kalt Røde Kors - telefonen, opplever daglig at disse menneskerettighetene krenkes. Ett eksempel på spørsmål Røde Kors - telefonen har mottatt fra jenter og gutter i 2010:

”Hei! Jeg ringer fordi familien min har kommet med trusler de siste dagene. Jeg sa ja til å gifte meg med fetteren min som bor i hjemlandet da jeg var 16 år, men nå vil jeg ikke det lengre. Det vil ikke familien min akseptere”.

I 2010 mottok Røde Kors - telefonen 534 henvendelser. Tallet på de som har tatt kontakt med informasjonstelefonen har holdt seg stabilt høyt de siste årene. Dette forteller oss at det er barn, ungdom og voksne i Norge som fortsatt trenger den hjelpen og kunnskapen som Røde Kors - telefonen tilbyr, og at vi lykkes med å nå vår målgruppe slik at de ringer vårt telefonnummer 815 55201 for hjelp og bistand.

I årsrapporten vil prosjektets måloppnåelse bli synliggjort ved en gjennomgang av prosjektets rammeverk, arbeidsmetoder og statistikk.

Informasjonstelefonen følger Oslo Røde Kors sitt strategigrunnlag og Røde Kors sine sju grunnprinsipper om humanitet, upartiskhet, nøytralitet, uavhengighet, frivillighet, enhet og universalitet. I tråd med dette er Røde Kors - telefonen nøytral i spørsmål av politisk, religiøs, etnisk og ideologisk karakter.

2. Røde Kors - telefonen om tvangsekteskap og kjønnslemlestelse

2.1 Kort historikk

I år 2000 fikk Oslo Røde Kors Internasjonale Senter - ORKIS i oppdrag, fra daværende Barne- og Familiedepartementet, å betjene en informasjonstelefon om tvangsekteskap. Dette som et ledd i regjeringens første handlingsplan mot tvangsekteskap.

I mai 2009 ble informasjonstelefonens temaområde utvidet til også å gjelde kjønnslemlestelse, jfr. tiltak 24 i handlingsplanen mot kjønnslemlestelse. Hele prosjektet er fullfinansiert av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

Røde Kors - telefonen er en nasjonal og landsdekkende informasjonstjeneste.

2.2 Prosjektets rammeverk

Hovedmålet til Røde Kors - telefonen har i 2010 vært å forebygge, forhindre og å hjelpe unge mennesker som er utsatt for tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og annen æresrelatert vold ved å gi informasjon om norsk lovverk og regelverk, samt om hjelpetilbudet som eksisterer for unge som utsettes for dette.

Bemanning

I 2010 har prosjektet hatt tre stillinger. Samlet behersker vi språkene norsk, engelsk, arabisk, persisk og kurdisk. Samtlige av oss ansatte innehar relevant høyere utdanning på master/hovedfagsnivå, og har arbeidserfaring på feltet æresrelatert vold.

Åpningstid

Røde Kors - telefonen er bemannet mandag til fredag fra kl. 09.00 til 17.00, utenom åpningstidene kan en legge igjen beskjed på telefonsvarer. Man kan også benytte seg av e-post eller SMS. I tillegg til informasjon og veiledning per telefon og mail, har vi også samtaler og møter på kontoret.

Arbeidsoppgaver

- ❖ Besvare telefonen i åpningstiden.
- ❖ Gi hjelp og støtte på innringers premisser.
- ❖ Flere av de som tar kontakt ønsker ytterligere informasjon og veiledning. Dette gis fortrinnsvis i prosjektets lokaler i Oslo sentrum eller der det er formålstjenlig.
- ❖ Gi informasjon om norsk lovverk i forhold til temaene tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og annen æresrelatert vold.
- ❖ Råd og veiledningssamtaler/møter med det offentlige hjelpeapparatet i konkrete saker.
- ❖ Bistå personer som må flykte fra ektefelle, familie og slekt til et trygt bosted.
- ❖ Enkelte ønsker oppfølging over tid. Oppfølgingen består av praktisk informasjon i forhold til små og store utfordringer i hverdagen, støttesamtaler med vekt på positive mestringsstrategier, samt etablere kontakt med det offentlige hjelpeapparatet.
- ❖ Ha frivillige som nettverksbyggere for unge som har brutt med familien.
- ❖ "Låne bort" postadressen til Røde Kors - telefonen til brukere som lever i skjul og videreformidle post til disse.
- ❖ Tilby bistand i familiekonflikter.
- ❖ Øke kunnskapsstatusen på feltet til relevante målgrupper gjennom foredrag og seminar.
- ❖ Samarbeide med offentlige instanser og organisasjoner i inn- og utland.

Arbeidsmåte

Ansatte ved Røde Kors - telefonen har taushetsplikt og de som ringer inn kan være anonyme. Når en innringer ønsker ytterligere bistand ut over en telefonsamtale, må en fullmakt signeres. Fullmakten gir de ansatte ved Røde Kors - telefonen anledning til å innhente informasjon fra andre sentrale samarbeidsinstanser etter avtale med innringer, og å bistå den unge med å forankre deres sak i det offentlige hjelpeapparatet. Når en fullmakt er underskrevet, kontaktes de instanser som allerede er involvert eller som burde involveres.

Flere som ringer eller oppsøker Røde Kors - telefonen ønsker kontakt over tid. Dette fordi det oppleves som komplisert og vanskelig å treffe en beslutning om hvordan den uholdbare livssituasjonen kan løses. Videre opplever enkelte å bli avvist eller ikke forstått av det offentlige hjelpeapparatet. I slike tilfelle går Røde Kors - telefonen inn som brobygger mellom den unge og det offentlige hjelpeapparatet, med mål om at det offentlige tar sitt ansvar i forhold til personens sikkerhet og grunnleggende behov som bosted og mat.

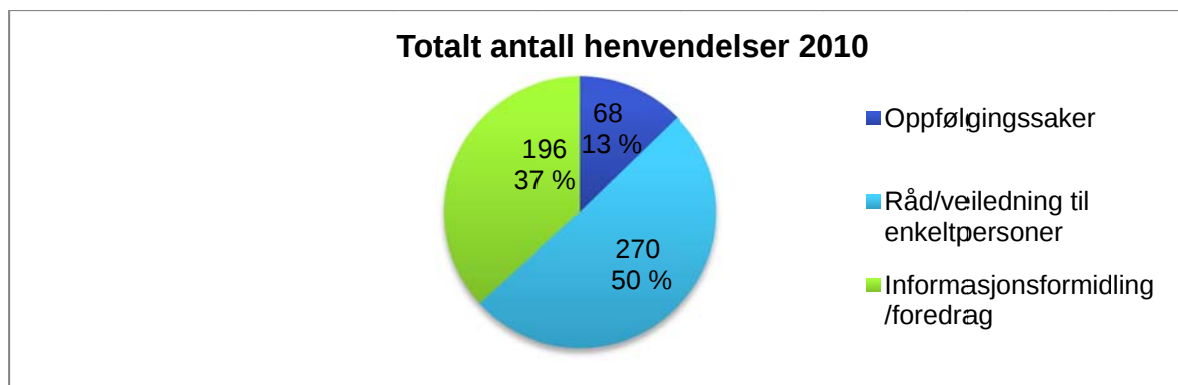
I løpet av 2010 har politiet, Bokollektivet til Oslo Krisesenter, øvrige krisesentre, skoler, sosialtjenesten/NAV, Ungbo/Boligkontor, ulike familievernkontor, annet psykisk helsevern, leger, advokater, Kompetanseteamet mot tvangsekteskap, minoritetsrådgivere, samt andre frivillige organisasjoner vært sentrale samarbeidspartnere. Ved henvendelser som omhandler barn, videreformidles opplysningene til barneverntjenesten. Dersom en innringer befinner seg i utlandet, inngås samarbeid med ambassade, UD, UDI og integreringsrådgiver. Røde Kors - telefonen har gjennom flere år erfart nødvendigheten av et bredt tverrfaglig samarbeid for at målgruppen skal få god hjelp.

3. Året 2010

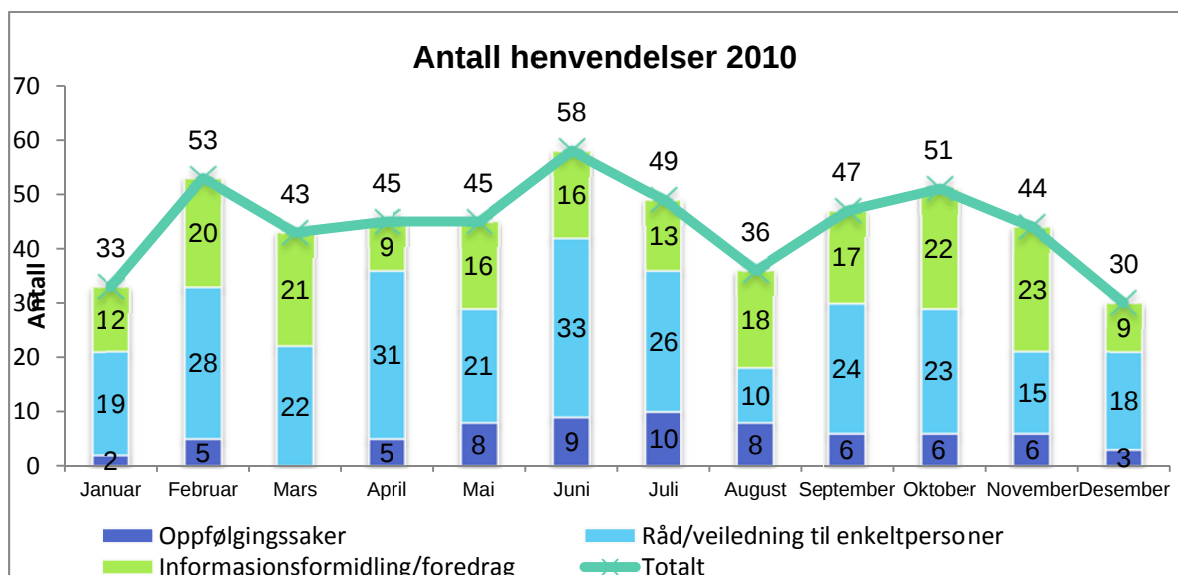
3.1 Statistikk

3.1.1 Antall henvendelser

Røde Kors – telefonen mottok 534 henvendelser i 2010. Til sammenligning var det totale antall henvendelser i 2009 på 561, i 2007 på 581 og 460 i 2006. Diagrammet nedenfor viser den totale fordelingen av henvendelsene i 2010.

Tabellen nedenfor fremstiller antall og type henvendelser for hver måned gjennom hele året. Søylene i tabellen er inndelt i tre farger basert på innholdet i henvendelsen: "oppfølgingssaker", "råd/veiledning til enkeltpersoner" og "informasjonsformidling/foredrag".

3.1.2 Informasjonsformidling/foredrag

196 av de totalt 534 henvendelsene i 2010 omhandlet kategorien "Informasjonsformidling og foredrag". Dette omhandler foredrag på seminar, kurs og skoler, informasjon gitt på møter, samt mediahenvendelser både i forhold til tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. Informasjon og foredragsvirksomhet er en sentral del av vårt mandat og det er gratis.

I 2010 har vi bl.a. holdt foredrag og gitt informasjon til:

- o Familie- og kulturkomiteen på Stortinget
- o Partisekretær Raymond Johansen
- o Gunn Karin Gjøl, leder for Familie- og kulturkomiteen
- o Byrådet v/ Sylvi Listhaug
- o Kvinnepanelleder v/Lovleen Brenna
- o LO's minoritetskvinnegruppe
- o Kommunalt ansatte i Bærum kommune, herunder helsestasjon, barnevern m.m.
- o Kommunalt ansatte i Alta, herunder barnevern, politi, NAV m.m..
- o NAV Frogner, foredrag for somalisk kvinnegruppe
- o Salto - gruppen i Nordre Aker bydel
- o Videregående skoler i Oslo, elever og lærere
- o VOX; lærere i alle regionene i Norge

- o Asylmottak i Valdres, Moi, Lund m.m.
- o Primærmedisinsk Verksted, kvinne- og ungdomsgrupper.
- o Oslo Røde Kors, kvinnegrupper og jentegrupper.

3.1.3 Oppfølgingssak og Råd/veiledning til enkeltperson:

De statistiske utregningene som følger, baserer seg på de 338 henvendelsene i 2010 som kan knyttes til konkrete personer. Dette er henvendelser fra personene selv, bekymrede venner, lærere, helse-søstre, barnevernskonsulenter, politi m.fl.. Denne kategorien har hatt en nedgang på 51 henvendelser fra foregående år. En forklaring på hvorfor det har vært nedgang, kan skyldes en omgjøring av måten vi fører statistikk på. Dersom en person eller instans ringer Røde Kors - telefonen flere ganger vedrørende den samme personen, registrerer vi henvendelsen kun en gang. I vårt skjema for registrering, krysser vi av på "Ønsker oppfølging og hjelp (sak)". Tidligere registrerte vi "Ønsker oppfølging og hjelp (sak)", når vi fikk en fullmakt fra en person.

Det som kjennetegner kategoriene "Oppfølgingssak" og "Råd/veiledning til enkeltperson," er at det i samtalen eller møtet fremkommer enkelte personlige opplysninger som kjønn og alder, samt at det fremlegges en konkret alvorlig situasjon. Siden de som kontakter oss kan velge å være anonyme, kan det derfor forekomme enkelte dobbeltregistreringer vedrørende antall personer.

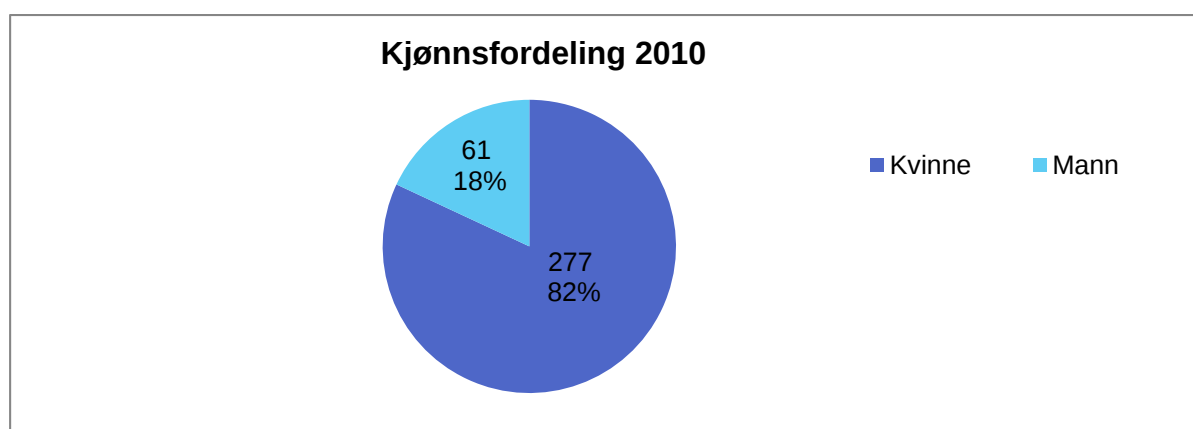
68 personer ble i 2010 oppført som "Oppfølgingssak". Det betyr at de har hatt behov for omfattende og ofte akutt bistand fra Røde Kors - telefonen. Dette er 20 saker mer enn i fjor. I ca.10 saker har vi bistått de unge med å flytte.

Kategorien "Råd/veiledning til enkeltperson" utgjør hovedvekten av henvendelsene, totalt 270. Dette omhandler telefonsamtaler, besøk av enkeltpersoner og ulike offentlige instanser, som er i behov av informasjon og veiledning i forhold til en konkret alvorlig situasjon. En slik samtale omhandler alt fra å gi informasjon om lovverk, hjelpetilbud, kultur og tradisjoner, til å synliggjøre hvilke valgmuligheter den unge har i forhold til sin livssituasjon.

Som det fremkommer av tabellen, økte antall henvendelser i forkant av sommerferien. Dette er en tendens vi kjenner igjen fra 2009. Vi ser økningen i sammenheng med at flere unge frykter for å bli utsatt for tvangsekteskap, forlovelse mot ens vilje eller å bli etterlatt i ferielandet/foreldrenes hjemland i sommerferien.

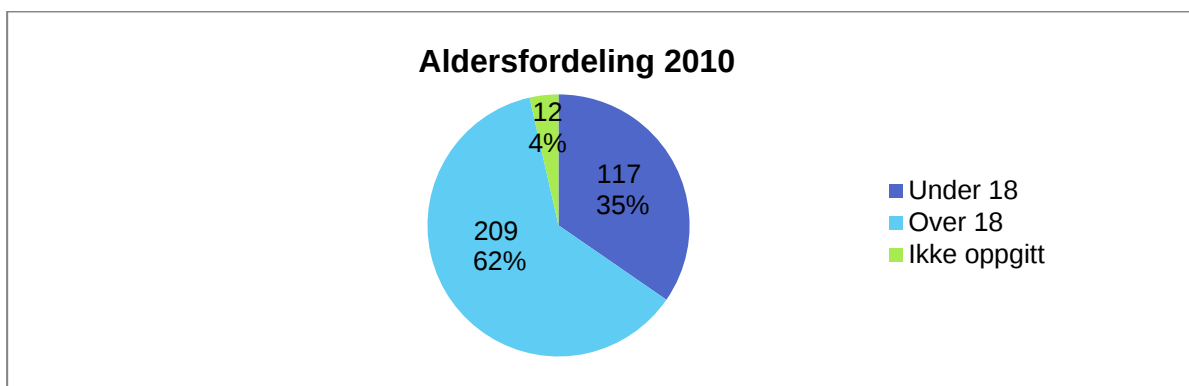
3.1.4 Kjønnssfordeling

Av de 338 henvendelsene i 2010, omhandlet 82 % kvinner og 18 % menn. Kjønnssfordelingen samsvarer med fordelingen i 2009.

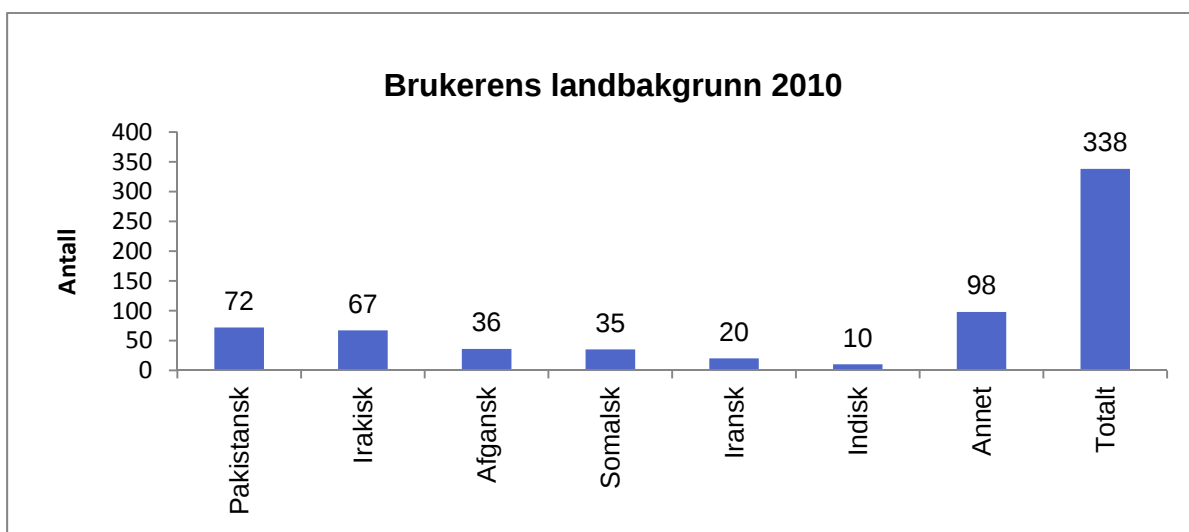
3.1.5 Aldersfordeling

I 2010 omhandlet 35 % av henvendelsene personer under 18 år og 62 % var over 18 år. 4 % oppgav ingen alder.

3.1.6 Landbakgrunn

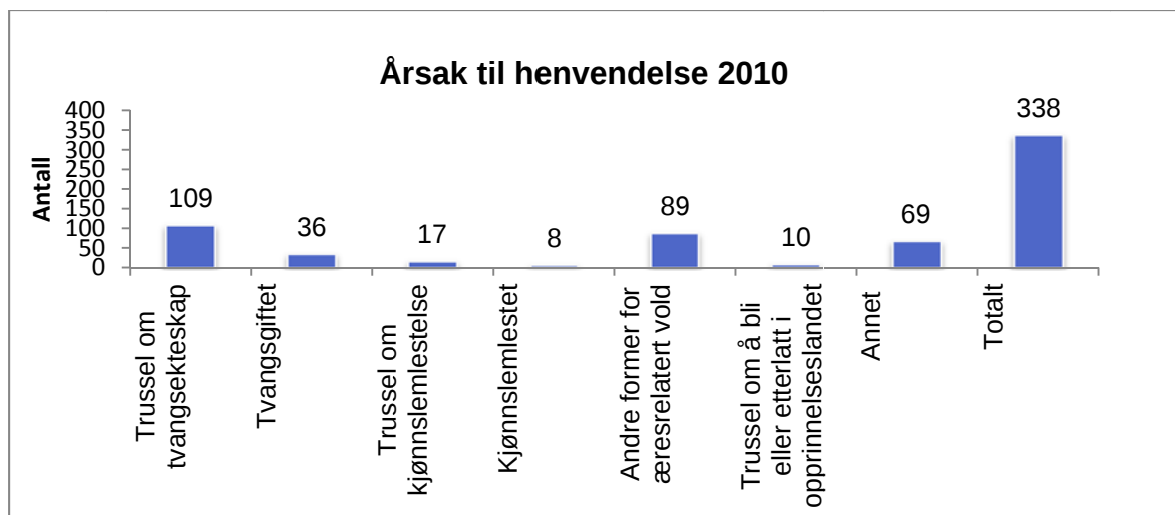
Av de 338 henvendelsene, som omhandler enkeltpersoner, er det personer med bakgrunn fra til sammen 35 ulike land. I tabellen nedenfor vises de seks nasjonene som er sterkest representert. Personer med annen landbakgrunn enn de som er synliggjort i tabellen, er samlet i kategorien "annet."

Så lenge informasjonstelefonen har eksistert, er det personer med pakistansk og irakisk landbakgrunn som har dominert antall henvendelser, dette er også en realitet i 2010. Av de 67 henvendelsene fra Irak, er det blitt opplyst at 25 er kurdisk.

3.1.7 Årsak til henvendelse

I det følgende diagrammet ser man en oversikt over de ulike kategorier av henvendelser som Røde Kors - telefonen mottar. Det vil ikke være tilstrekkelig kun å benytte kategoriene tvangsekteskap og kjønnslemlestelse for å synliggjøre de ulike hjelpebehovene som de unge har. Vi har derfor delt henvendelsene inn i følgende kategorier:

Trussel om tvangsekteskap

De fleste som henvender seg til Røde Kors - telefonen har spørsmål og problemstillinger knyttet til trussel om tvangsekteskap. Dette er henvendelser vedrørende unge som føler seg presset til å gifte seg mot sin vilje. Flere av disse personene våger ikke å si nei til et foreslått ekteskap, da de er redd for konsekvensene. Ofte utsettes de unge for et sterkt psykisk press, trusler om vold og blir påført skyld og skamfølelse.

I 2010 omhandlet 109 av henvendelsene personer som var redd for å bli utsatt for et tvangsekteskap, 31 av disse omhandlet personer under 18 år. Det totale antallet for 2009 var 121.

Tvangsekteskap

36 henvendelser omhandlet personer som allerede var tvangsgiftet. Til sammenligning var dette tallet i 2009 på 76. Røde - Kors telefonen har fått færre tvangsekteskapsaker i 2010. Denne nedgangen ser vi i sammenheng med at det offentlige overtok ansvaret for kriseboligene på starten av 2010. Tidligere hadde Røde Kors - telefonen og SEIF ansvaret for tildelingen av kriseboligene for unge på flukt fra et tvangsekteskap.

Trussel om kjønnslemlestelse

I 2010 mottok Røde Kors - telefonen totalt 47 henvendelser vedrørende kjønnslemlestelse. 25 av disse gjaldt konkrete personer og 22 omhandlet informasjonsformidling.

17 av henvendelsene omhandlet jenter som hjelpeapparatet opplevde sto i fare for å bli kjønnslemlestet.

Kjønnslemlestet

Åtte av henvendelsene omhandlet jenter som allerede var kjønnslemlestet.

Andre former for æresrelatert vold

89 henvendelser omhandlet andre former for æresrelatert vold. Dette er som regel unge som vokser opp i en familiestruktur med en streng æreskodeks. Æresrelatert vold kan forstås ved at en familie eller storfamilie kollektivt sanksjonerer mot et medlem av familien. Disse henvendelsene omhandler unge som utsettes for sterk kontroll, fysisk vold, psykisk press, frihetsberøvelse, trusler om utstøtelse og grove trusler.

Trussel om å bli etterlatt eller er blitt etterlatt i opprinnelseslandet

I 2010 fikk Røde Kors - telefonen ti henvendelser vedrørende problemstillinger knyttet til det å bli etterlatt i utlandet. Disse henvendelsene omhandler unge som enten var blitt etterlatt i utlandet mot sin vilje eller unge som var redd for å bli det. Det er viktig å presisere at flere av de som kontakter oss vedrørende trussel om tvangsekteskap, også ofte er redd for å bli etterlatt i utlandet. Dette er to kategorier i statistikken som ofte krysser hverandre. Disse henvendelsene registres da i kategorien trussel om tvangsekteskap. Vi har derfor hatt flere unge som er redd for å bli etterlatt i utlandet enn det som blir synliggjort i statistikken.

Når Røde Kors - telefonen mottar en slik henvendelse, kontakter vi, etter alvorlighetsgraden, aktuelle myndigheter som barnevern, ambassade, UD, minoritetsrådgivere m.m.. I en del av tilfellene bistår vi de aktuelle instansene med å utarbeide en utreisekontrakt hvor foreldre og den unge skriver under på at den unge ikke skal giftes bort i løpet av utenlandsoppholdet, samt hvilken dato de skal returnere til Norge. I denne forbindelse opplyses foreldrene om hvilke konsekvenser som vil tiltre om de ikke bringer barnet tilbake. Se punkt 8.1 for ytterligere informasjon om disse henvendelsene.

Annet

Kategorien "Annet" omhandler for eksempel spørsmål knyttet til oppholdsstatus, asyl, kjønnsrelatert forfølgelse, psykisk sykdom, barneoppdragelse m.m. I 2010 mottok vi totalt 69 slike henvendelser.

3.1.8 Hvilken statistikk fører vi ikke?

Daglig kommer det brukere innom for å hente post, for å fortelle oss en hyggelig nyhet eller for å få en trøstende klem. Dette arbeidet statistikkføres ikke. Mye av tiden går også med til å være brobygger mellom brukerne og det offentlige hjelpeapparatet som barnevern, sosialtjeneste, politi, advokat, skole, psykolog, lege m.fl.. Det kan være mange samtaler "frem og tilbake" mellom disse instansene.

I 2010 har vi dessuten blitt oppsøkt av foreldre til unge som har flyttet på hemmelig adresse. Når disse foreldrene kontakter Røde Kors - telefonen flere ganger og kommer på møter hos oss, registreres dette kun en gang. I tillegg til dette har 20 personer postavtale med Røde Kors - telefonen. Ca. 16 brukere har vi hatt kontakt med over flere år. De kommer fortsatt regelmessig innom for råd og bistand i forhold til utfordringer de møter i hverdagen eller for å fortelle oss en hyggelig nyhet. De unge kan eksempelvis ha behov for praktisk hjelp til å søke på skoleplass, råd vedrørende lånekasse, samt veiledning når det gjelder livsvalg i forhold til kjæresten, kontakt med familie osv.. Flere av våre brukere er uten et stabilt sosialt nettverk, og Røde Kors - telefonen blir derfor et sted hvor de vet de er velkomne.

3.2 Hva forteller de som kontakter oss?

Henvendelsene omhandler i stor grad situasjoner hvor hensynet til gamle tradisjoner, herunder ære- og skamkodeksen, går på bekostning av menneskerettighetene. Autoritær oppdragelse, vold, sterk kontroll, trusler, psykisk press og det å bli etterlatt i utlandet mot sin vilje, kan være eksempler på hva de unge blir utsatt for forut for et tvangsekteskap. De unge forteller videre at årsaken til hvorfor de blir presset inn i et ekteskap mot sin vilje, skyldes familieære og familieforpliktelser. Det forventes at de skal underkaste seg storfamiliens ønsker og krav vedrørende ektefelle. De som tar kontakt med Røde Kors - telefonen ønsker veiledning i forhold til hvordan de skal håndtere en slik situasjon, samt informasjon om det eksisterende hjelpetilbudet.

Flere av henvendelsene Røde Kors - telefonen mottar vedrørende kjønnslemlestelse, omhandler at ulike offentlige instanser er usikre på hvorvidt de opplysningene de innehar om barnet og familien utløser meldeplikt til barnevernet, om det er grunn til å frykte at barnet kan bli kjønnslemlestet ved ferietur til utlandet, samt spørsmål vedrørende hjelpetilbudet. Flere opplyser at det er første gang de har mottatt en slik sak og har behov for råd og veiledning i forhold til hvordan de skal gå i dialog med foreldrene om tema. Det er også usikkerhet i henhold til hvilke rutiner de bør følge og i hvilken rekkefølge, samt hvordan samarbeidet bør være mellom de ulike instansene. Ingen av henvendelsene vedrørende kjønnslemlestelse kommer fra de unge selv.

3.2.1 Eksempler på henvendelser vedrørende tvangsekteskap og kjønnslemlestelse:

Gutt 20 år

En gutt tar kontakt med Røde Kors - telefonen. Han forteller at han ble giftet bort mot sin vilje for et år siden. Da han fortalte foreldrene at han ønsket å skille seg, utløste dette alvorlige trusler og psykisk press. Røde Kors - telefonen hjalp gutten med å skaffe et egnet botilbud, og etter samtykke fra han, kontaktet vi familien. Vi informerte foreldrene om at sønnen hadde valgt å flytte hjemmefra og at han befant seg på hemmelig adresse. Dagen etter kom far til et møte på Røde Kors. Far fortalte at gutten hadde spesielle helsebehov som gjorde at han ikke kunne klare seg alene. Det var derfor svært viktig at sønnen skulle bli gift. Faren hevdet videre at det ikke var enkelt å finne ei jente som ville tåle å være gift med sønnen hans. Far mente at ekteskapet var inngått frivillig og viste bilder fra bryllupet.

Gutten fikk i denne saken en advokat som sørget for at hans rettigheter ble ivaretatt. Videre hadde vi flere samtaler og møter med far. Etter hvert samtykket familien i å ta imot et tilbud fra familievernnet.

Jente 18 år

En jente på 18 år tar kontakt med Røde Kors - telefonen. Jenta forteller at hun ble tvangsgiftet for to år siden i utlandet. Da hun ble gravid, fikk hun lov til å komme tilbake til sin familie i Norge. Hun har nå et barn på ett år. Jentas familie har søkt om familiegjennforening for hennes mann, men fått avslag. Da jenta sa at hun ville skille seg fra ektemannen, utløste dette alvorlige drapstrusler fra far. Jenta flyttet hjemmefra og søkte om bostøtte og livsopphold fra NAV, men fikk avslag. NAV begrunnet avslaget med at hun var gift. Da jenta fortalte dem at hun var blitt tvangsgiftet og ikke hadde kontakt med ektemannen lengre, følte hun seg ikke forstått. På grunn av press fra familien og manglende økonomisk støtte fra hjelpeapparatet, vurderte jenta nå å flytte tilbake til familien.

Ved hjelp fra Røde Kors - telefonen ble det etablert kontakt med Kompetanseteamet om tvangsekteskap, og gjennom dem ble det formidlet plass i krisebolig. Jenta fikk også en advokat.

Jente 20 år

En jente på 20 år ringer til Røde Kors - telefonen. Hun forteller at hennes bestevenninne dagen etter skal reise til foreldrenes hjemland for å inngå et tvangsekteskap der. Jenta er svært fortvilt og lur på hva hun kan gjøre. Mobilen til venninnen er skrudd av og hun får ikke tak i henne. Vi avtaler med jenta at vi skal prøve å få venninnen stoppet av politiet på flyplassen. Røde Kors - telefonen kontakter politiet og avtaler at de skal stoppe henne i passkontrollen. Da jenta blir tatt til side og gitt informasjon, velger hun ikke å reise. Hun blir kjørt til et krisesenter.

Røde Kors - telefonen kontaktet i etterkant Kompetanseteamet mot tvangsekteskap i henhold til krisebolig og det ble etablert et godt samarbeid med kontaktpersonen i kriseleiligheten. Da jenta var trygt plassert, ønsket hun at vi skulle kontakte hennes foreldre for å fortelle dem hvorfor hun ikke hadde reist til hjemlandet. Røde Kors - telefonen hadde mange møter og telefonsamtaler med foreldrene som var svært bekymret for sin datter. Etter en periode på sperret adresse flyttet jenta hjem og familien var i samtaler hos familievernnet sammen med Røde Kors.

Jente 5 år

Et lensmannskontor tar kontakt med Røde Kors - telefonen. De hadde fått en melding fra en barnehage vedrørende et barn på 5 år. I forbindelse med et toalett besøk ble det oppdaget at jenta var kjønnslemlestet. Barnet hadde tydelige smerter i underlivet. Barnehagepersonalet hadde da kontaktet politiet.

Politiet var svært usikker på hvordan de skulle gå fram. De tolket det slik at en kjønnslemlestelse hadde funnet sted, men de hadde ingen erfaring på området. Politiet var opptatt av at barnet måtte bli undersøkt og få medisinsk hjelp om nødvendig. Politiet hadde fått opplysninger om at familien hadde vært i Europa i sommerferien og lurte på om kjønnslemlestelsen kunne ha funnet sted i denne perioden. Videre ønsket de råd og veiledning i forhold til hva de burde legge vekt på i avhøret av foreldrene og hvor barnet kunne få helsehjelp.

Jente 8 år, jente 1 år

En helsesøster tar kontakt. En familie fra Sentral - Afrika skal reise på sommerferie til hjemlandet. De har to døtre på 8 og 1 år. Helsesøster er bekymret for at barna kan bli omskjært, selv om mor sier hun er imot dette. Helsesøster lur på hvilke tiltak hun kan iverksette og ønsker å drøfte hvorvidt disse jentene kan risikere kjønnslemlestelse ved utenlandsturen.

Jente 13 år

Barnevernet tar kontakt. En jente var utsatt for sunna omskjæring da hun var 5-6 år gammel. Jenta klager over store smerter ved vannlating m.m.. Barnevernet ønsker råd og veiledning i henhold til hvor barnet kan få helsehjelp, samt hvordan en skal gå i dialog med familien.

3.3 Familiearbeid

Flere av våre brukere har hatt kontakt med Røde Kors - telefonen over mange år. Gjennom denne kontakten har vi erfart hvordan deres liv går i "berg-og-dal-bane", sorgen over å ha mistet sin familie er ofte en underliggende faktor.

I 2009 innførte Røde Kors - telefonen en ny rutine i henhold til unge som ønsket å bryte med familien på grunn av tvangsekteskap eller annen æresrelatert vold. Når en person tok kontakt med Røde Kors - telefonen fordi en ønsket å bryte med familien, spurte vi om vi fikk lov til å ringe den unges foreldre. Vi ønsket å informere foreldrene om at deres sønn eller datter ikke kom hjem, men var plassert på et trygt sted. Foreldrene ble også invitert til en samtale på vårt kontor eller til å ringe oss, dersom de hadde behov for noen å snakke med. Dette førte til at flere foreldre i etterkant har tatt kontakt med oss for å få hjelp til å forstå hvorfor deres sønn eller datter reiste hjemmefra og for å finne løsninger. Dette er en praksis som er svært tidkrevende, men som vi erfarer kan gi gode resultater.

Røde Kors - telefonen anser det også som viktig å snakke med de unge om det finnes løsninger som kan involvere familien, fremfor kun å fokusere på flukt og brudd. Røde Kors - telefonen erfarer at det psykisk er svært vanskelig for de unge å bryte med familien, og at de etter en periode prøver å etablere kontakt med sin familie igjen. Dersom ingen har vært i dialog med familien om hvorfor den unge har brutt med dem, skjer det heller ingen holdningsendring innad i familien. Den unge flytter tilbake til akkurat den samme familien som de forlot, med psykisk press, sterk kontroll, trusler om tvangsekteskap m.m.. Når den unge ønsker å etablere kontakt med sin familie, er det viktig at den unge får hjelp til dette, slik at sikkerheten blir ivarettatt.

På bakgrunn av erfaring, er dette et svært tidkrevende arbeid med mange møter og flere daglige telefonsamtaler. De av familiene som tar imot et tilbud, har stort behov for at dette er svært fleksibelt. Ofte ønsker foreldre å komme på møte samme dag eller dagen etter. Vi erfarer også at flere familier ønsker å gå i dialog med oss, nettopp fordi at vi er Røde Kors og ikke en del av det offentlige. I møter med familiene prøver vi å motivere dem til å ta imot hjelp fra familieverket. Dette tar ofte lang tid og familiene har ofte behov for hjelp fra Røde Kors i mellomtiden.

I 2010 har vi i 12 saker drevet omfattende familiearbeid. Med omfattende menes at det har vært flere møter og telefonsamtaler med ulike familiemedlemmer. I disse 12 sakene har vi hatt kontakt med 26 personer, dette har som regel vært mor, far og søsken. I tillegg til dette har vi i ytterligere syv saker hatt et par samtaler med familien til de unge. Totalt har vi hatt 21 familiesaker i løpet av året.

3.3.1 Eksempler på saker vi har gjort familiearbeid i

Fire jenter hadde brutt med familien på grunn av trusler om tvangsekteskap eller gjennomført tvangsekteskap. I disse sakene hjalp vi de unge med å flytte fra familien, for deretter å gå i dialog med foreldrene. Over en lengre tidsperiode var det mange samtaler og møter mellom Røde Kors - telefonen og familiene til jentene. Vi hjalp partene med ulike praktiske problem som bør løses ved ett brudd, som for eksempel å gi tilbake foreldrenes bankkort, betaling av lån som blir betalt i fellesskap av familien, inkassoregninger, gi fullmakt ved salg av bil som eies i fellesskap m.m. Enkelte av familiene kom også med personlige eiendeler til jentene som vi fraktet videre til dem. I disse fire sakene hadde vi vellykkede familiegjenforeninger. Etter en lengre periode på sperret adresse flyttet jentene tilbake til familien.

I en av sakene hadde Røde Kors - telefonen tett kontakt med politiet og i en annen var det et godt samarbeid mellom oppfølgingspersonen i kriseleiligheten og familieverket. I en av sakene hadde vi i ca. ni måneder tett dialog med foreldrene til jenta. Moren fortalte: "*Alle i miljøet snakker stygt om oss og har vendt oss ryggen, men mannen min og jeg har funnet ut at vår datter betyr så mye mer enn æren vår*". I følge datteren hadde foreldrene endret seg mye det året hun hadde bodd utenfor hjemmet. Selv om disse jentene nå har flyttet hjem, har vi fortsatt kontakt med dem. De har fortsatt behov for bistand på enkelte områder.

Da Røde Kors - telefonen spurte en av jentene om hvordan det hadde vært å flytte tilbake til mor og far etter ett år i kriseleilighet, kunne hun fortelle at foreldrene hadde endret seg mye. De hadde sluttet å være kontrollerende, de aksepterte at hun hadde kjæreste, de hadde gått med på at det ufrivillige ekteskapet skulle oppløses, og de lyttet mer til henne og hennes behov. Foreldrene irttesatte brødrene når de prøvde å kontrollere henne. Jenta fortalte: "*Jeg føler at mamma og jeg har blitt mer som venninner og at det er åpenhet mellom oss*". I starten av samtalene var mor svært skeptisk til Røde Kors, men etter hvert forsto mor hvilke endringer som måtte gjøres for å få datterens tillit.

I tre av sakene der den unge hadde brutt med familien, ønsket de lite eller ingen kontakt med foreldrene. Dette har ført til at foreldrene har vært svært fortvilte og har ringt oss regelmessig og kommet innom på besøk. Hovedsakelig har de ønsket råd og veiledning på hva de kan gjøre. Dilemmaet er ofte at når de unge prøver å ta kontakt med familien, opplever de et enormt psykisk press. Dette fører til at de ikke makter å ha kontakt med familien. Disse sakene er svært utfordrende da både de unges og foreldrenes psykiske helse kan være svært dårlig. I disse sakene snakker vi med partene hver for seg og motiverer dem til å søke tilbud hos DPS, psykolog, familievern m.m..

Enkelte av de unge opplever også å bli utstøtt fra familien. Når Røde Kors - telefonen har ringt familien på vegne av den unge, har vi for eksempel fått beskjed om at jenta er uønsket hjemme da hun har ødelagt familiens ære. Ved et tilfelle kom en far til Røde Kors og fortalte at dersom datteren ikke flyttet hjem innen en uke, var hun "død" for familien. Det er ofte når den unge innser at han/hun er utstøtt, at det blir ekstra vanskelig å leve med det valget man har gjort.

I et par av sakene var jentene under 18 år og vi inngikk et samarbeid med barnevernet. I den ene saken ble foreldrene motivert til å oppheve forlovelsen som de hadde inngått på vegne av datteren, og vi sørget for at familien fikk ett tilbud av familievernet. I den andre saken hadde familien et sterkt æresbegrep og jenta opplevde sterk grad av kontroll. Foreldrene og jenta kom regelmessig til samtaler hos Røde Kors. I samtalene med foreldrene ble det lagt vekt på hvilke rettigheter deres datter hadde som 16 - åring i Norge, samt hvilke generasjons- og kulturkonflikter som kan oppstå mellom foreldre og barn i en migrasjonskontekst.

Et kjennetegn ved flere av de sakene som vi har gjort familiearbeid i, er at vi ofte har hatt langvarig kontakt med den unge. Det at vi har kjent de unge svært godt, har vært særdeles viktig i samtalene med foreldrene. I samtalen med partene legger vi vekt på Røde Kors sine prinsipper om nøytralitet og upartiskhet, samt at Røde Kors sitt mandat er å hindre og lindre menneskelig nød og lidelse. I dialogen med foreldrene forteller vi om Røde Kors - telefonen sine erfaringer i liknede saker, som for eksempel hvorfor de unge ikke tør å ta kontakt med familien etter et brudd, hva oppleves som psykisk press, hvorfor de ikke har turt å si nei til et foreslått ekteskap, hvordan sterk kontroll kan oppleves, hvordan andre familier har løst sine konflikter m.m..

Det at vi gjør familiearbeid, betyr ikke at partene skal møtes fysisk. Det skjer kun når den unge er motivert og når det er trygt i henhold til sikkerheten. Det viktigste for oss er at foreldrene skal prøve å forstå den unges perspektiv eller virkelighetsoppfatning og at den unge skal være velkommen hjem, dersom de skulle ønske det. Det å gå i dialog med foreldrene er også viktig for å forebygge tvangsgifte av mindre søsken.

Foreldrene vi har kontaktet, har uttrykt stor takknemlighet når vi har ringt. Vi har fått mye tillit i samtalene og de har delt sine livserfaringer med oss. En mor sa følgende: *"Jeg er så utrolig glad for at jeg har Røde Kors. Jeg har ingen å snakke med når det gjelder problemene vi har i familien. De må skjules, hvis ikke så taper familien ære"*. En pappa hadde følgende kommentar: *"Jeg forstår ikke helt hva du mener når du sier at datteren min følte seg presset inn i et uønsket ekteskap. Det var jo jeg som ble presset til å gifte meg altfor ung med en slektning fra hjemlandet. Jeg har bodd i Norge siden jeg var to - tre år gammel. Jeg har prøvd å si til kona mi at hun må gi døtrene våre mer frihet, men hun vil ikke høre. Hun kom til Norge da vi ble gift og det har ikke vært så enkelt for henne å tilpasse seg det norske samfunnet"*.

3.4. De frivillige

Røde kors - telefonen startet med frivillighet sommeren 2008. Vi erfarte at flere av de unge som ønsket hjelp til å flytte fra familie eller ektefelle, ofte hadde dårlig psykisk helse, følte seg ensomme, hadde lav grad av selvstendighet og lite nettverk. Hovedmålet ved å ha frivillige knyttet til vårt prosjekt, var at de unge skulle få hjelp og bistand til å bygge nye nettverk, samt å få gode og positive opplevelser i hverdagen.

Rekrutteringen av de frivillige har skjedd både gjennom informasjonsmøter, i regi av Oslo Røde Kors, og ved at engasjerte mennesker har tatt kontakt med oss på eget initiativ. Pågangen av frivillige har vært større enn unge som har ønsket seg det. Dette har ført til at flere av våre frivillige har stått på vent. Enkelte har vi henvist til andre aktiviteter i Oslo Røde Kors. Etter opplæringskurs i æreskultur, sikkerhet og taushetsplikt, "matches" den frivillige med en person som bor på hemmelig adresse. Kontakten mellom den frivillige og den unge er ca. to til fire ganger i måneden.

Ved utgangen av 2010 hadde vi ti frivillige knyttet til vårt prosjekt. Fem kvinner var koblet opp mot seks frivillige i løpet av året. Ca. fem frivillige har stått på vent for å motta oppdrag.

Å være frivillig for mennesker i dyp krise, er svært utfordrende. Ofte møter ikke den unge til avtalt tid, men kan ta kontakt når de opplever krise i hverdagen. Dette gjør at den frivillige kan oppleve oppdraget som uforutsigbart og krevende. Røde Kors - telefonen har brukt mye tid på å veilede de frivillige i henhold til de unges psykiske helse, hvordan sette grenser, hvor mye de skal involvere seg i den unges liv og hvordan de kan tilby den unge noe trygt og forutsigbart. Et annet moment som har vært viktig for oss i veiledningen av de frivillige, er å forhindre at de tar over den unges selvstendighetsprosess. Det kan være utfordrende for de frivillige å møte unge mennesker som de føler ikke "griper" fatt i eget liv.

De frivillige skal være et positivt pusterom for de unge i deres hverdag. De frivillige har i 2010 lyktes med å få med seg de unge på aktiviteter og opplevelser de selv sier de ellers aldri ville ha hatt mulighet til som f.eks. kino, Tusenfryd, trening m.m.. Vi opplever også at de frivillige tar ulike roller ovenfor de unge alt etter relasjon, alder og behov. Noen beskriver seg som den voktende storesøster, noen som den omsorgsfulle ekstramoren, mens andre beskriver seg som en venninne. De unge uttrykker takknemlighet for at de har en person som kan støtte, motivere og utfordre dem til å gjøre nye ting. Sitater som: *"Jeg hadde aldri klart å flytte, hvis ikke det var for at den frivillige motiverte meg"*, *"Det er så godt å vite at jeg ovenfor den frivillige ikke trenger å spille en rolle. Da kan jeg bare være meg selv"*, forteller oss at de frivillige gjør en uvurderlig innsats for personer i en ytterst sårbar situasjon.

3.5 Arrangement vedrørende kjønnslemlestelse

I løpet av 2010 har Røde Kors - telefonen avholdt fire større arrangement:

- ❖ Den 25. mai arrangerte Røde Kors - telefonen og Primærmedisinsk verksted et dialogmøte m/fokus på "Generasjonskonflikt, vold og foreldrerollen". Målsetningen med arrangementet var å skape en arena for god dialog mellom hjelpeapparatet og målgruppen vedrørende konsekvenser av ulike former for vold, herunder kvinnelig omskjæring. I panelet satt psykolog, samt representanter fra politi og barnevern. Innledningsvis ble det holdt foredrag om "Foreldrerollen, barn og vold" og om "Kjønnslemlestelse og traumer". Rundt 200 somaliere deltok, halvparten menn.
- ❖ Den 23. november arrangerte Røde Kors - telefonen et dialogmøte om barnevern og foreldrerollen i et flerkulturelt perspektiv. Møtet ble avholdt i samarbeid med Primærmedisinsk verksted. 200 kvinner og menn med somalisk bakgrunn deltok på møtet. Deltakerne fikk mulighet til å stille spørsmål til et panel bestående av representanter fra barnevern, familievern, politi og helsedirektorat. Dialogmøtet åpnet med at Trine Ustad, fagleder ved Sagene barnevernstjeneste, holdt et innlegg om de prosedyrer og lover barnevernet jobber etter. Ustad rettet et spesielt fokus mot hvordan barnevernet følger opp saker hvor det er mistanke om kjønnslemlestelse av barn, og saker der det er mistanke om at foreldre misbruker khat.
- ❖ Den 29. november 2010 ble det avholdt miniseminar om kjønnslemlestelse. I juni 2010 lanserte Human Rights Watch en ny rapport om kjønnslemlestelse i de selvstyrte kurdiske områdene i nord Irak: *"They Took Me and Told Me Nothing, Female Genital Mutilation in Iraqi Kurdistan"*. Røde Kors - telefonen inviterte i den anledning forskeren av rapporten, Nadyah Khalifa til Norge. Formålet med arrangementet var å legge til rette for kunnskapsspredning om tema og å fremheve at kjønnslemlestelse ikke kun er et afrikansk problem.
- ❖ Den 29. november 2010 inviterte Røde Kors - telefonen til rundbordskonferanse for kurdiske organisasjoner i Norge. Tanken bak rundbordskonferansen var å etablere et forum for erfaringsutveksling vedrørende temaet kjønnslemlestelse. Forskeren Nadyah Khalifa diskuterte Human Right Watch - rapporten om kjønnslemlestelse med representanter fra "Støtte kampanje for kvinners rettigheter i Irak/Norge" (SKKRIN), "Den Irakisk - kurdiske asylsøker- og flyktningorganisasjonen i Norge" (IKAF), "HANA Senter Mot Tvangsekteskap", "Democratic Youth Federation in Kurdistan" (DYFK), "Rådet for Kurdiske rettigheter" (RKR) og "Halabja senter Mot Folkemord" (CHAK). Flere uttrykte at de ønsket et samarbeid med Røde Kors - telefonen om dette temaet.

3.6 Utfordringer

I 2010 omhandlet 35 % av henvendelsene som Røde Kors - telefonen mottok, personer under 18 år. I årets årsrapport ønsker Røde Kors - telefonen å belyse noen av de utfordringene som vi møter i henhold til mindreårige barn

3.6.1 Henvendelser før sommerferien

Røde Kors - telefonen mottar ekstra mange henvendelser vedrørende personer under 18 år på våren og i sommermånedene. Disse henvendelsene omhandler som regel unge jenter som er redd for å bli etterlatt i foreldrenes hjemland mot sin vilje i sommerferien og de er redd for å bli tvunget inn i et ufrivillig ekteskap. I slike saker er det ofte rådgivere ved skoler eller barnevernet som tar kontakt, men også de unge selv. Vi erfarer at hjelpeapparatet ofte kommer svært sent inn i slike saker, som regel et par dager før en familie skal reise til hjemlandet. Den unge venter som regel i det lengste med å si ifra. Det er derfor særdeles viktig at både grunnskole og videregående opplæring har gode rutiner på hvordan de skal håndtere slike saker. Det er viktig å styrke skolens rutiner før ferier, slik at de kan avverge at unge jenter og gutter reiser på ferie til foreldrenes hjemland for å inngå et ufrivillig ekteskap.

3.6.2 Forlovelse av mindreårige barn

Ekteskap inngått i utlandet vil ikke være gyldig i Norge dersom en av partene er under 18 år når de gifter seg. Røde Kors erfarer at noen familier derfor velger å sende sine barn til utlandet for å bli tvangsgiftet, men venter med å registrere ekteskapet til etter at barnet har fylt 18 år. Slik prøver enkelte familier å omgå norsk lov. Noen av barna blir også tvangsforlovet i hjemlandet eller er lovet bort til en person i ung alder, noe som i mange tilfeller i praksis innebærer det samme som et tvangsekteskap. Selv om barnelova § 30a sier at avtaler foreldre gjør om ekteskap på vegne av barn ikke er bindende, erfarer vi at barn og deres foreldre har vanskeligheter med å bryte en slik forlovelse, da den er sterkt moralsk forpliktende. Vi erfarer at foreldre ser på forlovelse og ekteskap som to sider av samme sak og at det trengs større bevissthet hos foreldregenerasjonen på at dette ikke er lov i Norge.

3.6.3 "Sett" av hjelpeapparatet

Det er grunn til å anta at mørketallene er store når det gjelder unge som opplever æresrelatert vold og kontroll, da terskelen for å be om hjelp er høy. De unge er redd for å angi egne foreldre, da de frykter konsekvensene. På bakgrunn av erfaring og samtaler med de unge og berørte hjelpeinstanser, er det særdeles viktig at de som lever i familier med en sterk æreskodeks, blir "sett" og forstått av hjelpeapparatet, og at det forebyggende arbeidet starter tidlig. Grunnskolen er i denne sammenheng en svært viktig arena for å "se" unge jenter og gutter som er utsatt for æresrelatert kontroll og vold i oppveksten. Det er grunn til å anta at det er sammenheng mellom streng oppdragelse og sterk kontroll, og senere giftepress og tvangsekteskap.

4. Oppsummering

Vi ved Røde Kors - telefonen er stolte over alt det vi har fått til i 2010. Med et budsjett på nærmere to millioner kroner har vi mottatt 534 henvendelser og vært tilgjengelig for alle som har ønsket å kontakte oss mandag til fredag fra kl. 09.00 til 17.00. Vi har reist Norge rundt og holdt gratis foredrag, fulgt kvinner og menn til politi, advokat, kriesenter, legevakt og sosialvaktjeneste i østlandsregionen. Vi har vært med brukerne våre på møter med det offentlige hjelpeapparatet og deltatt i flere referansegrupper. I tillegg til dette har vi avholdt fire store arrangement og flere samarbeidsmøter med andre frivillige organisasjoner. Men det vi kanskje er aller mest stolt av i 2010, er den tillitten privatpersoner og hjelpeapparat har vist oss gjennom å ta kontakt på vårt telefonnummer 815 55 201, og alle de foreldrene som har turt å oppsøke oss for å få hjelp til å forstå hvorfor barnet deres har flyktet.

Vårt ønske for 2011 er at koordinerende myndigheter på områdene tvangsekteskap og kjønnslemlestelse lytter til de erfaringer Røde Kors - telefonen og andre frivillige organisasjoner har gjort seg gjennom flere års innsats på feltet. Videre har vi et ønske om at både offentlige instanser og frivillige organisasjoner erkjenner og bruker hverandres styrke og erfaring til det beste for barn, unge og voksne som er berørt av tvangsekteskap eller kjønnslemlestelse.

En spesiell skoleavslutning

EN VENNINNE
For kvinnen i 30-årene har Røde Kors-telefonen betydd et fast holdepunkt i tilværelsen.

Den syv år gamle gutten er ekstra stolt i kveld. Moren hans har med seg en venninne på skoleavslutningen. Det gjør at hun tør komme for å se ham.

Tekst og foto **Ida Wahl Sundli**

RØDE KORS-TELEFONEN: Den anonyme kvinnen i begynnelsen av 30-årene forteller åpenhertig om hvor mye den frivillige hun møtte gjennom Røde Kors-telefonen om tvangsekteskap og kjønnslemlestelse har betydd for henne og sønnen.

Gutten ser at moren hygger seg sammen med venninnen. Da er det ekstra stas å opptre på scenen.

– Før var jeg helt alene og gikk hjemme hele dagen. Det tok hardt på. Jeg ble hele tiden minnet på hvorfor jeg var alene. Nå er jeg ikke alene lenger, det føles som at jeg har fått meg en ny venninne, forteller kvinnen.

Hun er en av dem som har kontaktet Røde Kors-telefonen og fått hjelp. Mange som ringer har behov for kontakt og støtte over tid. De er i en svært vanskelig livssituasjon, noe som påvirker deres psykiske helse i stor grad.

De frivillige bidrar til at disse personene får hjelp til å mestre hverdagen og bistand til å bygge nye nettverk.

Pusterom i tilværelsen

Det de frivillige har lyktes med, er å gi brukerne et pusterom i tilværelsen hvor de våger seg ut på kino eller kafébesøk og får en pause fra bekymringer og redsel.

De to kvinnene går gjerne på kino, drar på sykkel-turer, spiller bowling eller spiser en god middag sammen ute. Eller hun får mer tid sammen med søn-

nen for å leve tilnærmet normalt.

– Det har betydd mye for ham. Han gleder seg til hver gang vi skal være med den frivillige, forteller hun.

Et øyeblikk kvinnen husker godt, var da hun skulle sykle for første gang på mange år. Den frivillige støttet sykkelen og slapp da hun så at kvinnen klarte seg selv.

– Det ga meg en følelse av trygghet og mestring å kunne sykle helt på egen hånd!

Bidra med noe

Den frivillige er veldig rørt når hun snakker om kvinnen hun er blitt godt kjent med.

– Jeg er glad for å bli kjent med noen jeg ellers aldri ville blitt kjent med, forteller hun.

De bor i samme by, men har ulike opplevelser og erfaringer. Sammen med kvinnen har hun lært å lage chai-te og har fått øynene opp for andre matretter enn hun er vant til.

Takknemlig

Kvinnen får ikke sagt nok hvor mye den frivilliges skuldre har betydd. Nå har hun begynt på skole og har fått seg flere venner og bekjente. Men allikevel fremhever hun de positive sidene ved å ha den frivillige ved sin side. Hun kan nemlig være seg selv, hun slipper å skjule noe. Og ikke minst slipper hun å være sterk på dager hun ikke føler seg sterk.

– Det er en stor belastning å skjule fortiden sin, og det hjelper at den frivillige kjenner bakgrunnen min og jeg bare kan slappe av med henne, forteller hun.

Spesielt trekker hun frem hvor slitsomt det kan være å være alenemor.

– Jeg vil gjerne fremstå som sterk og ansvarsfull overfor sønnen min, men det er ikke alltid like lett. Da er godt å ha den frivillige å støtte seg til, avslutter hun og takker Røde Kors-telefonen.

Kontaktinformasjon:

Røde Kors – telefonen om tvangsekteskap og kjønnslemlestelse 815 55 201

info.tvangsekteskap@redcross.no

Besøksadresse: Christian Kroghsgt. 15, Oslo

Postadresse: pb. 3 Grønland, 0133 Oslo

En del av den
internasjonale
Røde Kors- og
Røde Halvmåne-bevegelsen